

ИНД - 65

Иргэний нисэхийн дүрэм

**Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны
үнэмлэх, зэрэглэл**

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-65 нь тухайн үнэмлэх, зэрэглэлд хамаарах нөхцөл, эрх болон хязгаарлалтыг багтаасан нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны үнэмлэх, зэрэглэл олгоход тавих шаардлагыг тогтооно.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-65-ын цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-65, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчинтэй огноо**

Анхны боловсруулалт	2001 оны 03 сарын 16
Нэмэлт, өөрчлөлт 1	2002 оны 09 сарын 17
Нэмэлт, өөрчлөлт 2	2005 оны 09 сарын 14
Нэмэлт, өөрчлөлт 3	2010 оны 04 сарын 16
Нэмэлт, өөрчлөлт 4	2011 оны 12 сарын 12
Нэмэлт, өөрчлөлт 5	2013 оны 01 сарын 11
Нэмэлт, өөрчлөлт 6 (Шинэчлэлт)	2018 оны ... сарын ...

Тэмдэглэл: ИНД-65-ын шинэчлэлтийг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 65 Amend.5-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл	6
65.1. Хамрах хүрээ.....	6
65.3. Тодорхойлолт.....	6
65.5. Үнэмлэх, зэрэглэлд тавих шаардлага.....	6
65.7. Үнэмлэх, зэрэглэл.....	6
65.9. Нөөц.....	7
65.11. Үнэмлэх, зэрэглэл эзэмших хүсэлт.....	7
65.13. Үнэмлэх, зэрэглэл олгох.....	7
65.15. Үнэмлэх, зэрэглэлийн хугацаа.....	8
65.17. Шалгалт.....	8
65.19. Шалгалтын үед хориглох зүйлс.....	8
65.21. Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны бүртгэлийн дэвтэр - ерөнхий шаардлага.....	9
65.23. Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны бүртгэлийн дэвтэр - цаг тооцох.....	9
65.25. Эрүүл мэндийн шаардлага.....	9
65.27. Ур чадварын шалгалт.....	9
65.29. Согтууруулах ундаа, эсхүл эмийн бодистой холбоотой гэмт хэрэг.....	10
В Бүлэг - Сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх	10
65.51. Хамрах хүрээ.....	10
65.53. Нөхцөл хангах шаардлага.....	10
65.55. Эрх, хязгаарлалт.....	11
С Бүлэг - Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх	12
65.101. Хамрах хүрээ.....	12
65.103. Нөхцөл хангах шаардлага.....	12
65.105. Эрх.....	13
65.107. Туршлага хадгалах шаардлага.....	13
Д Бүлэг - Сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх	14
65.151. Хамрах хүрээ.....	14
65.153. Нөхцөл хангах шаардлага.....	14
65.155. Эрх, хязгаарлалт.....	15
Е Бүлэг - Нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх	15
65.201. Хамрах хүрээ.....	15
65.203. Нөхцөл хангах шаардлага.....	15
65.205. Эрх, хязгаарлалт.....	16
Ф Бүлэг - Нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл	17
65.251. Хамрах хүрээ.....	17
65.253. Нөхцөл хангах шаардлага.....	17
65.255. Зэрэглэл олгох.....	17
65.257. Эрх, хязгаарлалт.....	18

Г Бүлэг - Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл	18
65.301. Хамрах хүрээ	18
65.303. Нөхцөл хангах шаардлага	18
65.305. Зэрэглэл олгох	20
65.307. Эрх, хязгаарлалт	21
65.309. Туршлага хадгалах шаардлага	21
Н Бүлэг - Нислэгийн мэдээллийн ажилтны зэрэглэл.....	21
65.351. Хамрах хүрээ	21
65.353. Нөхцөл хангах шаардлага	22
65.355. Зэрэглэл олгох	22
65.357. Эрх, хязгаарлалт	22
65.359. Туршлага хадгалах шаардлага	23
И Бүлэг - Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний багшийн зэрэглэл.....	23
65.401. Хамрах хүрээ	23
65.403. Нөхцөл хангах шаардлага	23
65.405. Эрх, хязгаарлалт	24
Ж Бүлэг - НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл.....	25
65.451. Хамрах хүрээ	25
65.453. Нөхцөл хангах шаардлага	25
65.455. Эрх, хязгаарлалт	25

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

65.1. Хамрах хүрээ

Энэ Дүрэм нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны үнэмлэх болон зэрэглэл олгох;
- (2) тухайн үнэмлэх, зэрэглэл шаардлагатай нөхцөл;
- (3) тухайн үнэмлэх, зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалт.

65.3. Тодорхойлолт

Энэ Дүрэмд:

Зөвшөөрөл гэж нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний зэрэглэлийн хувьд, тухайн зэрэглэлийн эрхийг заасан байрлал болон ажлын байранд хэрэгжүүлэх эрхийг.

Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны үнэмлэх гэж энэ Дүрмийн дагуу олгосон аливаа үнэмлэхийг;

Шууд хяналт гэж нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн эрхийн хувьд, тухайн үнэмлэх эзэмшигч нь нөхцөл байдалд аль болох ойроос хяналт тавихыг, хэрэв тухайн эзэмшигч нь өөрөө ажил үүргээ гүйцэтгэж байгаа бол, аль ч үед алдааг засаж залруулах, эсхүл хяналтыг өөртөө авахад бэлэн байхыг;

65.5. Үнэмлэх, зэрэглэлд тавих шаардлага

(а) ИНД-172.1-д заасан агаарын зайд НХҮ үзүүлэх этгээд нь тухайн үйлчилгээг зөвхөн ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээний дагуу үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа байгууллагын эрхийн хүрээнд үзүүлж болох ба дараах үнэмлэх, зэрэглэл эзэмшсэн байх үүрэгтэй:

- (1) энэ Дүрмийн дагуу олгосон тохирох, хүчинтэй НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх;
- (2) энэ Дүрмийн дагуу олгосон бөгөөд зөвшөөрсөн тохирох, хүчинтэй зэрэглэл.

(б) Энэ дүрмийн 65.405-д заасан НХҮ-ний багшийн эрхийг хэрэгжүүлж байгаа этгээд нь энэ Дүрмийн дагуу олгосон хүчинтэй НХҮ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшсэн байх үүрэгтэй.

(с) Энэ дүрмийн 65.455-д заасан НХҮ-ний шалгагчийн эрхийг хэрэгжүүлж байгаа этгээд нь энэ Дүрмийн дагуу олгосон хүчинтэй НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл эзэмшсэн байх үүрэгтэй.

65.7. Үнэмлэх, зэрэглэл

(а) Дарга, энэ Дүрмийн холбогдох шаардлагын дагуу, НХҮ-ний ажилтны дараах үнэмлэх болон зэрэглэл олгож болно:

- (1) сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх;

- (2) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх;
- (3) сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх;
- (4) нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх;
- (5) нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл;
- (6) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн дараах зэрэглэл:
 - (i) аэродромын удирдлагын зэрэглэл;
 - (ii) ойртолтын процедур-удирдлагын зэрэглэл;
 - (iii) ойртолтын ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэл;
 - (iv) бүсийн процедур-удирдлагын зэрэглэл;
 - (v) бүсийн ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэл;
- (7) нислэгийн мэдээллийн ажилтны дараах зэрэглэл:
 - (i) *хамааралгүй*;
 - (ii) аэродромын нислэгийн мэдээллийн зэрэглэл;
 - (iii) бүсийн нислэгийн мэдээллийн зэрэглэл;
- (8) НХҮ-ний Багшийн зэрэглэл;
- (9) НХҮ-ний Шалгагчийн зэрэглэл.

(b) НХҮ-ний багшийн болон НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэлийг тухайн эзэмшигчийн үнэмлэхэнд тэмдэглэсэн байх ёстой.

(c) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад аливаа зэрэглэл болон энэ Дүрмийн дагуу НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшигчид олгосон аливаа зөвшөөрлийг тухайн үнэмлэх эзэмшигчийн НХҮ-ний ажилтны бүртгэлийн дэвтэрт тэмдэглэсэн байх ёстой ба үнэмлэхэнд нь бичиж болно.

65.9. Нөөц

65.11. Үнэмлэх, зэрэглэл эзэмших хүсэлт

НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх, НХҮ-ний багшийн зэрэглэл, эсхүл НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл эзэмших, эсхүл тухайн үнэмлэхний аливаа бусад зэрэглэлийн баталгаажуулсан тэмдэглэл хийлгэх хүсэлт гаргагч нь САА 24065/01 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ.

65.13. Үнэмлэх, зэрэглэл олгох

Хэрэв Дарга дараах шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь энэ Дүрмийн дагуу үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмших эрхтэй:

- (1) хүсэлт гаргагч нь тохирох зөв хүн байх;

- (2) хүсэлт гаргагч нь тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн дагуу үүрэг гүйцэтгэхэд шаардагдах монгол болон англи хэлээр унших, бичих, ярих, ойлгох чадвартай байх;
- (3) хүсэлт гаргагч нь тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл олгохтой холбоотой энэ Дүрэмд заасан бүх шаардлагыг хангасан байх;
- (4) тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх.

65.15. Үнэмлэх, зэрэглэлийн хугацаа

- (a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, энэ Дүрмийн дагуу олгосон үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийг хуулийн дагуу түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, тухайн эзэмшигчийн насан туршид хүчинтэй байна.
- (b) Дарга шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд түр үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл олгож болно.

65.17. Шалгалт

- (a) Энэ Дүрмийн дагуу шалгалт өгөх этгээд нь:
 - (1) иргэний баримт бичигтэй байна;
 - (2) өндөр босго үнэлгээ шаардсанаас бусад шалгалтад тэнцэхийн тулд боломжит дүнгийн 70%-иас доошгүйг авсан байна.
- (b) Энэ Дүрмээр шаардсан аливаа шалгалт авч байгаа байгууллага нь шалгалт өгсөн этгээд бүрийн хангалтгүй мэдлэгийн зөрүүг тодорхойлох ба шалгалтад тэнцсэн дүгнэлт гаргахаас өмнө эдгээр мэдлэгийн зөрүүг арилгасныг бататгана.

65.19. Шалгалтын үед хориглох зүйлс

- (a) Энэ Дүрмийн дагуу аливаа шалгалтын үед, этгээд нь шалгалт авч байгаа ажилтан зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд дараах үйлдлийг хийхгүй:
 - (1) бусад этгээдээс хуулах; эсхүл
 - (2) мэдээллийн аливаа эх үүсвэр ашиглах; эсхүл
 - (3) шалгалт авч байгаа ажилтнаас бусад этгээдтэй аливаа арга замаар харьцах; эсхүл
 - (4) бусдын өмнөөс шалгалт өгөх; эсхүл
 - (5) тухайн шалгалтын материалыг авч гарах; эсхүл
 - (6) аливаа шалгалтыг цахим хэлбэрээр бичлэг хийх.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-д заасан аль нэг үйлдлийг хийсэн этгээдэд дараах шийтгэлийг бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн ногдуулна:
 - (1) тухайн сэдвийн шалгалтад тэнцээгүйд тооцох;

- (2) өмнө нь тэнцсэн шалгалтын сэдвийг бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн хүчингүйд тооцох;
- (3) цаашид ИНД-ийн дагуу өгөх шалгалтад 12 сар хүртэл хугацаанд оруулахгүй байх;
- (4) тухайн этгээдэд энэ Дүрмийн дагуу олгосон аливаа үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэлийг түдгэлзүүлэх, эсхүл хүчингүй болгох.

65.21. Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны бүртгэлийн дэвтэр - ерөнхий шаардлага

НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшигч бүр нь:

- (1) НХҮ-ний сургалт болон туршлагаа Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц НХҮ-ний ажилтны бүртгэлийн дэвтэрт байнгын хувиршгүй хэлбэрээр бичнэ;
- (2) аливаа үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмших хүсэлтэд холбогдох бүртгэлийг баримтаар хүргүүлэхдээ, өмнөх бичилтүүд нь үнэн зөв болохыг хамгийн сүүлчийн бичилтийн дор гарын үсэг зурж баталгаажуулсан байна.

65.23. Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний ажилтны бүртгэлийн дэвтэр - цаг тооцох

- (a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, хүчинтэй НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшигч нь, НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшигчийн, НХҮ-ний багшийн, эсхүл НХҮ-ний шалгагчийн үүрэг гүйцэтгэсэн цагаа НХҮ-ний нийт цагт оруулж тооцох эрхтэй.
- (b) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлж байгаа этгээд нь энэ Дүрмийн аливаа холбогдох шаардлагыг хангаагүй байх үедээ тухайн цагаа энэ Дүрмийн дагуух аливаа зорилгод оруулж тооцохгүй.

65.25. Эрүүл мэндийн шаардлага

(a) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх, эсхүл Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх эзэмшигч нь дараахаас бусад тохиолдолд тухайн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхгүй:

- (1) ИНД-67-гийн дагуу олгосон 3-р ангиллын хүчинтэй ЭМГ эзэмшдэг байх;
- (2) тухайн ЭМГ-ний бүх эрүүл мэндийн баталгаажуулсан тэмдэглэлийг дагаж мөрддөг байх.

65.27. Ур чадварын шалгалт

(a) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмшигч нь Даргын тогтоосон хугацаанд, эзэмшиж байгаа үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн хүрээнд Даргын шаардлагатай гэж үзсэн ур чадварын хадгалалтын шалгалт, эсхүл тестийг өгсөн байна.

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу шалгалт, эсхүл тест өгсөн боловч тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмшихэд тавих шаардлагыг хангаагүй этгээд нь тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхгүй.

65.29. Согтууруулах ундаа, эсхүл эмийн бодистой холбоотой гэмт хэрэг

Согтууруулах ундаа, эсхүл эмийн бодисын аливаа хуулийн дагуух тест өгөхөөс татгалзсан үйлдлийг багтаасан, согтууруулах ундаа, эсхүл эмийн бодистой холбоотой гэмт хэргийн аливаа шийтгэл нь тухайн этгээдийг үнэмлэх эзэмшихэд тохирох зөв хүн хэвээр байгаа эсэхийг дахин тогтоох үндэслэл болно. Тухайн шийтгэл нь үнэмлэх олгохоос татгалзах, эсхүл түдгэлзүүлэх, эсхүл хүчингүй болгох үр дагаварт хүргэж болно.

В Бүлэг - Сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх

65.51. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх олгох;
- (2) тухайн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт.

65.53. Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Аливаа этгээд нь сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх эзэмшихийн тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) 18 нас хүрсэн байх;
- (2) ИНД-67-гийн дагуу олгосон 3-р ангиллын хүчинтэй ЭМГ эзэмшдэг байх;
- (3) нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (4) хяналттай агаарын зайд, агаарын хөлгийн нислэгийн бүхээгт 2-оос доошгүй цаг танилцах дадлага хийсэн туршлагатай байх;
- (5) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үүрэгт ажилд хамаарах дараах сэдвийг багтаасан сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
 - (i) *Нисэхийн эрх зүй*: Хууль, дүрэм;
 - (ii) *НХУ-ын төхөөрөмж*: НХУ-д ашигладаг төхөөрөмжийн ажиллах зарчим, ашиглалт болон хязгаарлалт;
 - (iii) *Агаарын хөлгийн ерөнхий мэдлэг*: нислэгийн зарчим; агаарын хөлөг, хүчний төхөөрөмж, системийн ажиллагаа болон ажиллах зарчим; агаарын хөлгийн үзүүлэлт;

- (iv) *Хүний хүчин зүйл*: төсөөлөн бодож дүрслэн зурах чадвартай холбоотой хүний хүчин чадал болон түүний хязгаарлалт, тэдний ажилд төсөөлөн бодох чадварын үүрэг ач холбогдол, НХУ-ын үйл ажиллагааны стресс үүсгэх ачаалал, төхөөрөмж болон ажлын байрны зохион байгуулалт, хүмүүсийн харилцааны гол асуудлууд;
- (v) *Цаг уур*: нисэхийн цаг уур; цаг уурын баримт бичиг, мэдээллийг ашиглах, түүнийг үнэлэх; нислэгийн үйл ажиллагаа, аюулгүй байдалд нөлөөлөх цаг агаарын онцгой үзэгдлийн гарал үүсэл, шинж чанар; өндөр хэмжих;
- (vi) *Навигаци*: агаарын навигацийн үндсэн зарчим; навигацийн систем болон ил харааны туслах хэрэгсэл, тэмдэглэгээний зарчим, хязгаарлалт болон нарийвчлал;
- (vii) *Үйл ажиллагааны журам*: НХУ, харилцаа холбоо, радио холбоо, нислэгийн холбооны стандарт хэллэгийн журам (хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийн); холбогдох нисэхийн бичиг баримтыг ашиглах; нислэгтэй холбоотой аюулгүй байдлын практик.

(b) Энэ зүйлийн (a)(5)-ын дагуу төгссөн байхыг шаардсан сургалтыг дараах байгууллага зохион байгуулсан байна:

- (1) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХУ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
- (2) Хэлэлцэн тохирогч улсын эрх бүхий байгууллагаар зөвшөөрөгдсөн нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг бол.

65.55. Эрх, хязгаарлалт

Сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх нь эзэмшигчид, дараах зорилгоор НХУ-ын ажлын практик туршлага олж авах НХУ-ын ажил үүргийг, НХУ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшигчийн хяналтан дор гүйцэтгэх эрхийг олгоно:

- (1) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх, зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрөл авахаар мэргэших; эсхүл
- (2) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх, зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрлийн хүчинтэй байдлыг сэргээх.

С Бүлэг - Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх

65.101. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх олгох;
- (2) тухайн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт.

65.103. Нөхцөл хангах шаардлага

(а) Аливаа этгээд нь нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх эзэмшихийн тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) энэ Дүрмийн дагуу олгосон хүчинтэй сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх, эсхүл Конвенцийн хэлэлцэн тохирогч улсаас олгосон хүчинтэй нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) 21 нас хүрсэн байх;
- (3) дараах туршлагатай байх:
 - (i) энэ Дүрмийн дагуу олгосон сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэхний эрхийг 3 сараас доошгүй хугацаанд хэрэгжүүлсэн; эсхүл
 - (ii) Конвенцийн хэлэлцэн тохирогч улсаас олгосон нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэхний эрхийг тухайн улсад 2-оос доошгүй жил хэрэгжүүлсэн.
- (4) хяналттай агаарын зайд, агаарын хөлгийн нислэгийн бүхээгт 10-аас доошгүй цаг дадлага хийсэн туршлагатай байх;
- (5) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үүрэгт ажилтай холбоотой шалгалтыг дараах сэдвээр амжилттай өгсөн байх:
 - (i) *Нисэхийн эрх зүй*: Хууль, дүрэм;
 - (ii) *НХУ-ын төхөөрөмж*: НХУ-д ашиглагдах төхөөрөмжийн ажиллах зарчим, ашиглалт болон хязгаарлалт;
 - (iii) *Агаарын хөлгийн ерөнхий мэдлэг*: нислэгийн зарчим; агаарын хөлөг, хүчний төхөөрөмж, системийн ажиллагааны болон ажиллах зарчим; агаарын хөлгийн үзүүлэлт;
 - (iv) *Хүний хүчин зүйл*: төсөөлөн бодож дүрслэн зурах чадвартай холбоотой хүний хүчин чадал болон түүний хязгаарлалт, тэдний ажилд төсөөлөн бодох чадварын үүрэг ач холбогдол, НХУ-ын үйл ажиллагааны стресс үүсгэх ачаалал, төхөөрөмж болон ажлын байрны зохион байгуулалт, хүмүүсийн харилцааны гол асуудлууд;
 - (v) *Цаг уур*: нисэхийн цаг уур; цаг уурын баримт бичиг, мэдээллийг ашиглах, түүнийг үнэлэх; нислэгийн үйл ажиллагаа, аюулгүй байдалд нөлөөлөх цаг агаарын онцгой үзэгдлийн гарал үүсэл, шинж чанар; өндөр хэмжих;

- (vi) *Навигаци*: агаарын навигацийн үндсэн зарчим; навигацийн систем болон ил харааны туслах хэрэгсэл, тэмдэглэгээний зарчим, хязгаарлалт болон нарийвчлал;
 - (vii) *Үйл ажиллагааны журам*: НХУ, харилцаа холбоо, радио холбоо, нислэгийн холбооны стандарт хэллэгийн журам (хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийн); холбогдох нисэхийн бичиг баримтыг ашиглах; нислэгтэй холбоотой аюулгүй байдлын практик;
- (6) Энэ Дүрмийн G Бүлгийн дагуу олгосон нэгээс доошгүй Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэлд тавих сургалт, туршлагын болон үнэлгээ хийх шаардлагыг хангасан байх;
- (7) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн ажил үүргийг чадварлагаар гүйцэтгэх чадвараа НХУ-ний шалгагчийн зэрэглэл эзэмшигчид шалгуулсан байх.
- (b) Конвенцийн хэлэлцэн тохирогч улсаас олгосон хүчинтэй нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх эзэмшигчийг энэ зүйлийн (a)(5)-д шаардсан агаарын хөлгийн тухай ерөнхий мэдлэг, цаг уурын болон навигацийн шалгалтыг өгсөнд тооцно.
- (c) Энэ зүйлийн (a)(5)-ын дагуу амжилттай өгсөн байхыг шаардсан шалгалтыг дараах байгууллага авна:
- (1) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХУ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн шалгалтыг авахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (2) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн шалгалтыг авахыг зөвшөөрдөг бол.

65.105. Эрх

Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх нь эзэмшигчид дараах эрхийг хэрэгжүүлэх эрх олгоно:

- (1) сурагч-нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэхний;
- (2) НМА-ны үнэмлэхний;
- (3) эзэмшиж байгаа, аливаа хүчинтэй нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэлийн болон зөвшөөрлийн.

65.107. Туршлага хадгалах шаардлага

Үнэмлэх эзэмшигч нь энэ Дүрмийн дагуу олгосон нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэхний эрхийг өмнөх 5 жилийн дотор хэрэгжүүлээгүй бол, тухайн үнэмлэхний эрхийг дахин хэрэгжүүлэхийн өмнө 65.103(a)(7)-гийн шаардлагыг хангасан байна.

D Бүлэг - Сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх

65.151. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх олгох;
- (2) тухайн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт.

65.153. Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Аливаа этгээд нь сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх эзэмшихийн тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) 18 нас хүрсэн байх;
- (2) нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (3) агаарын хөлгийн нислэгийн бүхээгт 2-оос доошгүй цаг танилцах дадлага хийсэн туршлагатай байх;
- (4) НМА-ны үүрэгт ажилд хамаарах дараах сэдвийг багтаасан сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
 - (i) *НХҮ-ний ерөнхий мэдлэг*: Монгол Улсын агаарын зайд үзүүлж байгаа НХҮ;
 - (ii) *Үйл ажиллагааны журам*: радио-холбооны журам, стандарт хэллэг, telecommunication сүлжээ;
 - (iii) *Нисэхийн эрх зүй*: хууль, дүрэм;
 - (iv) *Хүний хүчин зүйл*: төсөөлөн бодож дүрслэн зурах чадвартай холбоотой хүний хүчин чадал болон түүний хязгаарлалт, тэдний ажилд төсөөлөн бодох чадварын үүрэг ач холбогдол, НХҮ-ын үйл ажиллагааны стресс үүсгэх ачаалал, төхөөрөмж болон ажлын байрны зохион байгуулалт, хүмүүсийн харилцааны гол асуудлууд;
 - (v) *Telecommunication төхөөрөмж*: нисэхийн байгууламж дахь telecommunication төхөөрөмжийн ажиллах зарчим, ашиглалт болон хязгаарлалт.

(b) Энэ зүйлийн (a)(4)-т амжилттай төгссөн байхыг шаардсан сургалтыг дараах байгууллага зохион байгуулна:

- (1) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
- (2) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг бол.

65.155. Эрх, хязгаарлалт

Сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх нь эзэмшигчид, дараах зорилгоор НМА-ны ажлын практик туршлага олж авахаар НМА-ны ажил үүргийг хүчинтэй НХУ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшигчийн хяналтан дор гүйцэтгэх эрхийг олгоно:

- (1) НМА-ны үнэмлэх, зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрөл авахаар мэргэших; эсхүл
- (2) НМА-ны үнэмлэх, зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрлийн хүчинтэй байдлыг сэргээх.

Е Бүлэг - Нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх**65.201. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) НМА-ны үнэмлэх олгох;
- (2) тухайн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт.

65.203. Нөхцөл хангах шаардлага

(а) Аливаа этгээд нь НМА-ны үнэмлэх эзэмшихийн тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) энэ Дүрмийн дагуу олгосон хүчинтэй сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэхний эрхийг 2 сараас доошгүй хугацаанд хэрэгжүүлсэн туршлагатай байх;
- (3) агаарын хөлгийн нислэгийн бүхээгт 10-аас доошгүй цаг дадлага хийсэн туршлагатай байх;
- (4) НМА-ны үүрэгт ажилд хамаарах дараах сэдвээр шалгалтыг амжилттай өгсөн байх:
 - (i) *НХУ-ний ерөнхий мэдлэг*: Монгол Улсын агаарын зайд үзүүлж байгаа НХУ;
 - (ii) *Үйл ажиллагааны журам*: радио-холбооны журам, стандарт хэллэг, telecommunication сүлжээ;
 - (iii) *Нисэхийн эрх зүй*: хууль, дүрэм;
 - (iv) *Хүний хүчин зүйл*: төсөөлөн бодож дүрслэн зурах чадвартай холбоотой хүний хүчин чадал болон түүний хязгаарлалт, тэдний ажилд төсөөлөн бодох чадварын үүрэг ач холбогдол, НХУ-ын үйл ажиллагааны стресс үүсгэх ачаалал, төхөөрөмж болон ажлын байрны зохион байгуулалт, хүмүүсийн харилцааны гол асуудлууд;
 - (v) *Telecommunication төхөөрөмж*: нисэхийн байгууламж дахь telecommunication төхөөрөмжийн ажиллах зарчим, ашиглалт болон хязгаарлалт;

- (5) Н Бүлгийн дагуу олгосон НМА-ны нэгээс доошгүй зэрэглэлд тавих сургалтын болон үнэлгээ хийх шаардлагыг хангасан байх;
 - (6) НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл эзэмшигчид, дараах ажиллагааг багтаасан НМА-ны үүргийг чадварлагаар гүйцэтгэх чадвараа шалгуулсан байх:
 - (i) зэрэглэл авахаар зорьж байгаа тухайн ажлын байранд ашиглаж байгаа telecommunication төхөөрөмжийг ажиллуулах;
 - (ii) радио-холбооны мэдээллийг үр дүнтэй, алдаагүй нягт нямбай дамжуулах, хүлээн авах.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(4)-ийн дагуу амжилттай өгсөн байхыг шаардсан шалгалтыг дараах байгууллага авна:
- (1) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн шалгалтыг авахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (2) ИНД-141-ийн олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн шалгалтыг авахыг зөвшөөрдөг бол.

65.205. Эрх, хязгаарлалт

- (a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, НМА-ны үнэмлэх нь эзэмшигчид дараах эрхийг хэрэгжүүлэх эрх олгоно:
- (1) *хамааралгүй*;
 - (2) сурагч-нислэгийн мэдээллийн ажилтны үнэмлэхний;
 - (3) эзэмшиж байгаа аливаа хүчинтэй НМА-ны зэрэглэл болон зөвшөөрлийн.
- (b) Үнэмлэх эзэмшигч нь тухайн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхийн өмнө, тухайн үнэмлэх эзэмшигчийн эзэмшиж байгаа зөвшөөрөгдсөн зэрэглэлд хамаарах нисэхийн байгууламжид ашиглагдаж байгаа төхөөрөмжийн төрөл болон үйл ажиллагааны журмын талаарх хүчинтэй мэдээлэлтэй танилцсан байна.

F Бүлэг - Нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл

65.251. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) НХҮ-ний ажилтанд нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл олгох;
- (2) тухайн зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалт.

65.253. Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Аливаа этгээд нь энэ Дүрмийн дагуу нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл эзэмшихийн тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) дараах байгууллагын зохион байгуулсан, бичгийн шалгалтыг багтаасан нисэхийн радио-холбооны дадлага болон журмын сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
 - (i) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулж, шалгалт авахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (ii) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулж, шалгалт авахыг зөвшөөрдөг бол;
- (2) НХҮ-ний багшийн зэрэглэл, эсхүл багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчид дараах чадвараа шалгуулсан байх:
 - (i) нисэхийн радио-холбооны төхөөрөмжийн удирдлагыг зөв ажиллуулах болон тохируулах;
 - (ii) хүчинтэй мөрдөгдөж байгаа журмын дагуу яриан мэдээг чадварлагаар хүлээн авч, дамжуулах.

65.255. Зэрэглэл олгох

(a) Тохирох НХҮ-ний багшийн зэрэглэл, эсхүл багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь, 65.253-т заасан нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэлд тавих шаардлага хангасан гэж үзвэл, тухайн этгээдийн бүртгэлийн дэвтэрт өөрийн нэр, үнэмлэх, зэрэглэлийн дугаар, гарын үсэг; нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл олгосон огноо болон дараах мэдэгдлийг оруулж, зэрэглэл олгоно:

[тухайн этгээдийн нэр] нь ИНД-65-д заасан нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл олгоход тавих шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлов.

(b) НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшигч нь Даргад хүсэлт гаргаж, зохих төлбөрийн баримтыг хүргүүлж, радио-холбооны операторын зэрэглэлийг үнэмлэхэндээ нэмж тэмдэглүүлж болно.

65.257. Эрх, хязгаарлалт

Нислэгийн радио-холбооны операторын зэрэглэл нь тухайн этгээдэд нисэхийн хөдөлгөөнт холбооны үйлчилгээнд зориулсан давтамж дээр ажилладаг аливаа агаарын хөлөг, нисэхийн радио станц, эсхүл газрын хөдөлгөөнт станцыг ажиллуулах эрх олгоно, хэрэв дамжуулагч нь:

- (1) зөвхөн энгийн гадна удирдлага ашиглахыг шаарддаг бол;
- (2) цацагдаж байгаа давтамжийн тогтвортой байдлыг автоматаар хадгалдаг бол.

G Бүлэг - Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл**65.301. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь:

- (1) дараах Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл болон түүний зөвшөөрөл олгоно:
 - (i) аэродромын удирдлагын зэрэглэл;
 - (ii) ойртолтын процедур-удирдлагын зэрэглэл;
 - (iii) ойртолтын ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэл;
 - (iv) бүсийн процедур-удирдлагын зэрэглэл;
 - (v) бүсийн ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэл;
- (2) тухайн зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалтыг тогтооно;
- (3) тухайн этгээдийн Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл нь дараах зэрэглэлд хамаарч байгаа бол:
 - (i) ойртолтын удирдлагын зэрэглэлийг ойртолтын процедур-удирдлагын зэрэглэлд;
 - (ii) ойртолтын радарын удирдлагын зэрэглэлийг ойртолтын ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэлд;
 - (iii) бүсийн удирдлагын зэрэглэлийг бүсийн процедур-удирдлагын зэрэглэлд;
 - (iv) бүсийн радарын удирдлагын зэрэглэлийг бүсийн ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэлд тооцно.

65.303. Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Аливаа этгээд нь нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл болон тухайн зэрэглэлд эхний зөвшөөрөл авахын тулд дараах шаардлагыг хангасан байх үүрэгтэй:

- (1) Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) тухайн зэрэглэл болон зөвшөөрөлтэй холбоотой дараах сэдвээр сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:

- (i) *аэродромын удирдлагын зэрэглэл*: аэродромын байрлалын зураг; физикийн өгөгдөхүүн болон ил харааны туслах хэрэгсэл, тэмдэглэгээ, агаарын зайн бүтэц зохион байгуулалт; холбогдох хууль, дүрэм, ажлын горим, мэдээллийн эх сурвалж; агаарын навигацийн байгууламж; НХУ-ын төхөөрөмж болон түүний ашиглалт; газрын саад болон орон нутгийн онцлог; нислэгийн хөдөлгөөний шинж чанар/үзүүлэлт; цаг агаарын үзэгдэл; онцгой нөхцөл болон эрэн хайх, авран туслах төлөвлөгөө;
 - (ii) *ойртолтын болон бүсийн процедур-удирдлагын зэрэглэл*: агаарын зайн бүтэц зохион байгуулалт; холбогдох хууль, дүрэм, ажлын горим, мэдээллийн эх сурвалж; агаарын навигацийн байгууламж; НХУ-ын төхөөрөмж болон түүний ашиглалт; газрын саад болон орон нутгийн онцлог; нислэгийн хөдөлгөөний шинж чанар/үзүүлэлт болон хөдөлгөөний урсгал; цаг агаарын үзэгдэл; онцгой нөхцөл болон эрэн хайх, авран туслах төлөвлөгөө;
 - (iii) *ойртолтын ажиглалтын болон бүсийн ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэл*: тухайн хариуцлагын бүсэд хэрхэн нөлөөлөх хэмжээгээр нь энэ хэсгийн (2)(ii) дээр нэмж радар, бусад ажиглалтын систем болон холбогдох төхөөрөмжийн зарчим, хэрэглээ болон хязгаарлалт; тохирох саадаас чөлөөлөх журмыг багтаасан, ойртолтын, эсхүл бүсийн радарын удирдлагын үйлчилгээнд ашиглах, тохирох журам;
 - (iv) [хүчингүй]
- (3) НХУ-ний Багшийн зохих зэрэглэл эзэмшигчийн шууд хяналтан дор, дараах холбогдох туршлагыг эзэмшсэн байх:
- (i) *аэродромын удирдлагын зэрэглэл*: тухайн зэрэглэл авахаар зорьж байгаа аэродромд 90-ээс доошгүй цаг, эсхүл 1 сарын аль их хугацаанд аэродромын удирдлагын үйлчилгээ гүйцэтгэсэн;
 - (ii) *ойртолтын процедур-удирдлагын, ойртолтын ажиглалтын-удирдлагын, бүсийн процедур-удирдлагын, бүсийн ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэл*: зэрэглэл авахаар зорьж байгаа удирдлагын үйлчилгээг 180-аас доошгүй цаг, эсхүл 3 сарын аль их хугацаанд, тухайн зэрэглэл авахаар зорьж байгаа нэгж дээр гүйцэтгэсэн;
- (4) энэ хэсгийн (2)-т заасан сэдвээр, дараах байгууллагын зохион байгуулсан тухайн зэрэглэлийн эрхтэй холбоотой шалгалтыг амжилттай өгсөн байх:
- (i) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХУ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн шалгалт авахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (ii) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн шалгалт авахыг зөвшөөрдөг бол;

(5) зэрэглэл авахаар зорьж байгаа тухайн нэгж дээр, удирдлагын үйлчилгээг аюулгүй, эрэмбэ дараатай, шуурхай үзүүлэхэд шаардлагатай ур чадвар, нөхцөл байдлыг зөв тодорхойлох болон гүйцэтгэх чадвараа НХҮ-ний багшийн тохирох зэрэглэл эзэмшигчид шалгуулсан байх.

(b) Энэ зүйлийн (a)(2)-ын дагуу амжилттай төгссөн байхыг шаардсан сургалтыг дараах байгууллага зохион байгуулах ёстой:

(1) энэ зүйлийн (a)(4)(i)-д заасан НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулах эрх олгодог бол; эсхүл

(2) энэ зүйлийн (a)(4)(ii)-т заасан Нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулах эрх олгодог бол.

(c) Аливаа этгээд нь эзэмшиж байгаа нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэлдээ нэмэлт байрлалд зөвшөөрөл авахын тулд дараах шаардлагыг хангасан байх үүрэгтэй:

(1) энэ зүйлийн (a)(2)-т шаардсан, тухайн нэмэлт байрлалын сургалтыг амжилттай төгссөн байх;

(2) энэ зүйлийн (a)(5)-д шаардсан, тухайн нэмэлт байрлалд ажиллахад тавих шаардлагыг хангасан байх.

65.305. Зэрэглэл олгох

(a) Тохирох НХҮ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэлд тавих 65.303(a)-ийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, тухайн багш нь нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн бүртгэлийн дэвтэрт, олгосон нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэлийг бичиж, тухайн зэрэглэлийг ашиглах аливаа нөхцөл, зөвшөөрсөн тухайн байрлалын нэр; өөрийн нэр, үнэмлэх зэрэглэлийн дугаар, гарын үсэг, тухайн нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл олгосон огноо болон дараах мэдэгдлийг оруулна:

[нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн нэр] нь дор заасан ИНД-65-ын нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл олгох шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлов.

(b) Тохирох НХҮ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшигч нь нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэлийн нэмэлт зөвшөөрөлд тавих 65.303(c)-гийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, тухайн багш нь нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн бүртгэлийн дэвтэрт, олгосон зэрэглэлийг зөвшөөрсөн байрлалын нэр, өөрийн нэр, үнэмлэх зэрэглэлийн дугаар, гарын үсэг болон нэмэлт зөвшөөрөл олгосон огноог энэ зүйлийн (a)-д шаардсан зэрэглэлийн мэдэгдлийн дагуу оруулж, тухайн зэрэглэлд зөвшөөрөл олгоно.

(c) Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх эзэмшигч нь Даргад хүсэлт гаргаж, зохих төлбөрийн баримтыг хүргүүлж, олгосон зэрэглэлийг баталгаажуулсан тэмдэглэлийг үнэмлэхэндээ нэмж хийлгэж болно.

65.307. Эрх, хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, дараах нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл нь түүнийг эзэмшигчид хамаарах эрхийг хэрэгжүүлэх эрх олгоно:

- (1) аэродромын удирдлагын зэрэглэл: тухайн зэрэглэлд зөвшөөрсөн аэродромд, эсхүл аэродромуудад аэродромын удирдлагын үйлчилгээ үзүүлэх;
- (2) ойртолтын процедур-удирдлагын зэрэглэл: тухайн зэрэглэлд зөвшөөрсөн аэродромд, эсхүл аэродромуудад ойртолтын удирдлагын үйлчилгээ үзүүлэх;
- (3) ойртолтын ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэл: хамааралтай НХҮ-ний ажиглалтын системийг ашиглан, тухайн зэрэглэлд зөвшөөрсөн аэродромд, эсхүл аэродромуудад ойртолтын удирдлагын үйлчилгээ үзүүлэх;
- (4) бүсийн процедур-удирдлагын зэрэглэл: тухайн зэрэглэлд зөвшөөрсөн хяналттай бүсэд, эсхүл бүсүүдэд бүсийн удирдлагын үйлчилгээ үзүүлэх;
- (5) бүсийн ажиглалтын-удирдлагын зэрэглэл: хамааралтай ажиглалтын системийг ашиглан, тухайн зэрэглэлд зөвшөөрсөн хяналттай бүсэд, эсхүл бүсүүдэд бүсийн удирдлагын үйлчилгээ үзүүлэх.

(b) Эзэмшигч нь, зэрэглэлийн эрхээ хэрэгжүүлж эхлэхийн өмнө, тухайн зэрэглэлтэй холбоотой хүчинтэй бүх мэдээлэлтэй танилцсан байх үүрэгтэй.

65.309. Туршлага хадгалах шаардлага

(a) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл , эсхүл зөвшөөрлийн эрхийг нэг ээлжийн үйл ажиллагааны үеэр 5-аас доошгүй цаг, өмнөх 28 өдрийн дотор шууд хяналтан дор хэрэгжүүлээгүй бол, эзэмшигч нь тухайн зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрлийн эрхийг дахин хэрэгжүүлэхийн өмнө, бие даан үүрэг гүйцэтгэх чадвараа НХҮ-ний багшид шалгуулсан байна.

(b) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн зэрэглэл , эсхүл зөвшөөрлийн эрхийг өмнөх 6 сарын хугацаанд хэрэгжүүлээгүй бол, эзэмшигч нь тухайн зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрлийн эрхийг дахин хэрэгжүүлэхийн өмнө 65.303-ын (a)(4) болон (5)-ын шаардлагыг хангасан байна.

Н Бүлэг - Нислэгийн мэдээллийн ажилтны зэрэглэл**65.351. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь:

- (1) НМА-ны дараах зэрэглэлийг олгох шаардлагыг тогтооно:
 - (i) *хамааралгүй*;
 - (ii) аэродромын нислэгийн мэдээллийн зэрэглэл;
 - (iii) бүсийн нислэгийн мэдээллийн зэрэглэл;
- (2) тухайн зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалтыг тогтооно.

65.353. Нөхцөл хангах шаардлага

Аливаа этгээд нь НМА-ны зэрэглэл болон тухайн зэрэглэлийн эхний зөвшөөрөл, эсхүл нэмэлт зөвшөөрөл авахын тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) хүчинтэй НМА-ны үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) дараах байгууллагын зохион байгуулсан, тухайн зэрэглэлтэй холбоотой сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
 - (i) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (ii) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг бол;
- (3) НХҮ-ний багшийн тохирох зэрэглэл эзэмшигчид, зэрэглэл авахаар зорьж байгаа тухайн нэгж дээр нислэгийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардлагатай ур чадвар, нөхцөл байдлыг зөв тодорхойлох болон гүйцэтгэх чадвараа шалгуулсан байх.

65.355. Зэрэглэл олгох

(a) Тохирох НХҮ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшигч нь НМА-ны зэрэглэлд тавих 65.353-ын шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, тухайн багш нь НМА-ны зэрэглэл олгож, бүртгэлийн дэвтэрт нь тухайн зэрэглэлийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой аливаа нөхцөл, зөвшөөрсөн байрлалын нэр; багшийн нэр, үнэмлэх зэрэглэлийн дугаар, гарын үсэг, зэрэглэл олгосон огноо болон дараах мэдэгдлийг оруулна:

[нислэгийн мэдээллийн ажилтны нэр] нь Иргэний нисэхийн дүрэм 65-д заасан нислэгийн мэдээллийн ажилтны дор дурдсан зэрэглэлийн шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлов.

(b) Тохирох НХҮ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшигч нь НМА-ны зэрэглэлийн нэмэлт зөвшөөрөлд тавих 65.353-ын шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, тухайн багш нь НМА-ны бүртгэлийн дэвтэрт зэрэглэлийг зөвшөөрсөн байрлалын нэр; багшийн нэр, үнэмлэх зэрэглэлийн дугаар, гарын үсэг болон зэрэглэл олгосон огноог зэрэглэл баталгаажуулах мэдэгдлийн дагуу оруулж, тухайн зэрэглэлд зөвшөөрөл олгоно.

(c) НМА-ны үнэмлэх эзэмшигч нь Даргад хүсэлт гаргаж, зохих төлбөрийн баримтыг хүргүүлж, тухайн зөвшөөрөгдсөн зэрэглэлээ баталгаажуулсан тэмдэглэлийг үнэмлэхэндээ нэмж хийлгэж болно.

65.357. Эрх, хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, НМА-ны зэрэглэл нь түүнийг эзэмшигчид дараах хамаарах эрхийг олгоно:

- (1) *хамааралгүй;*

(2) *аэродромын нислэгийн мэдээллийн зэрэглэл*: тухайн зэрэглэл эзэмшигчид зөвшөөрсөн аэродром, эсхүл аэродромуудад аэродромын нислэгийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх;

(3) *бүсийн нислэгийн мэдээллийн зэрэглэл*: тухайн зэрэглэл эзэмшигчид зөвшөөрсөн бүс, эсхүл бүсүүдэд нислэгийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх.

(b) Эзэмшигч нь зэрэглэлийн эрхээ хэрэгжүүлэхийн өмнө, тухайн зэрэглэлтэй холбоотой бүх хүчинтэй мэдээлэлтэй танилцсан байна.

65.359. Туршлага хадгалах шаардлага

(a) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон НМА-ны зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрлийн эрхийг нэг ээлжийн үйл ажиллагааны үеэр 5-аас доошгүй цаг, өмнөх 28 өдрийн дотор шууд хяналтан дор хэрэгжүүлээгүй бол, эзэмшигч нь тухайн зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрлийн эрхийг дахин хэрэгжүүлэхийн өмнө, бие даан үүрэг гүйцэтгэх чадвараа НХҮ-ний багшид шалгуулсан байна.

(b) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон НМА-ны зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрлийн эрхийг өмнөх 6 сарын хугацаанд хэрэгжүүлээгүй бол, эзэмшигч нь тухайн зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрлийн эрхийг дахин хэрэгжүүлэхийн өмнө 65.353-ын (3)-ын шаардлагыг хангасан байна.

I Бүлэг - Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний багшийн зэрэглэл

65.401. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) НХҮ-ний Багшийн зэрэглэл олгох;
- (2) тухайн зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалтын.

65.403. Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Аливаа этгээд нь НХҮ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшихийн тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэх, эсхүл НМА-ны үнэмлэхний эрхийг 5-аас доошгүй жил хэрэгжүүлсэн туршлагатай байх;
- (3) дараах байгууллагын зохион байгуулсан онол болон практикийн зааварчилгаа өгөх сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
 - (i) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл

- (ii) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг бол;
- (4) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шалгалт болон практик тестийг амжилттай өгч тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэх чадвараа харуулсан байх.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(4)-ийн дагуу шалгуулсан байхыг шаардсан шалгалт болон тестийг дараах байгууллага авна:
 - (1) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн үнэлгээ хийхийг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (2) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн үнэлгээ хийхийг зөвшөөрдөг бол.
- (c) Энэ Дүрэм хүчинтэй болохоос өмнө 65.405-д заасантай дүйцэх эрхийг хэрэгжүүлж байсан этгээдийг энэ зүйлийн (a)-ийн шаардлагыг хангасанд тооцно.

65.405. Эрх, хязгаарлалт

- (a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, НХҮ-ний Багшийн зэрэглэл эзэмшигч нь дараах эрхтэй:
 - (1) НХҮ-ний ажилтанд зааварчилгаа өгөх;
 - (2) сургалтад байгаа, эсхүл эрхээ сэргээж байгаа НХҮ-ний ажилтны үүрэг гүйцэтгэж байгаа этгээдэд шууд хяналт тавих;
 - (3) үнэлгээ хийж, НХҮ-ний зэрэглэл болон зөвшөөрөл олгох.
- (b) Энэ зүйлийн (c)-г харгалзан, НХҮ-ний багшийн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэх эзэмшигч нь:
 - (1) холбогдох үйлчилгээнд хамаарах хүчинтэй зэрэглэл болон зөвшөөрөл бүхий хүчинтэй НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшдэг байна;
 - (2) тухайн эрхийг дараах гэрчилгээний хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа байгууллагад хэрэгжүүлнэ:
 - (i) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн эрхийг хэрэгжүүлэхийг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (ii) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн эрх хэрэгжүүлэхийг зөвшөөрдөг бол;
 - (3) НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшигчид үнэлгээ хийх, зэрэглэл болон зөвшөөрөл олгохын тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:
 - (i) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэхний, эсхүл НМА-ны үнэмлэхний эрхийг 5-аас доошгүй жил хэрэгжүүлсэн туршлагатай байх;

(ii) өмнөх 13 сарын хугацаанд НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл эзэмшигчид, тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэх ур чадвараа шалгалтаар болон тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэх үйл явцад суурилсан практик тестээр шалгуулсан байх.

(c) НХҮ-ний багшийн зэрэглэл эзэмшигч нь НХҮ үзүүлэх эрхээ хэрэгжүүлээгүй бол, тухайн эзэмшигчийг хүчинтэй ЭМГ-тэй байхыг шаардахгүй.

Ж Бүлэг - НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл

65.451. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл олгох;
- (2) тухайн зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалт.

65.453. Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Аливаа этгээд нь НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл эзэмшихийн тулд дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчийн үнэмлэхний, эсхүл НМА-ны үнэмлэхний эрхийг 8-аас доошгүй жил хэрэгжүүлсэн туршлагатай байх;
- (3) ИНЕГ-ын шалгах эрх бүхий этгээдэд НХҮ-ний шалгагчийн үүрэг гүйцэтгэх чадвараа шалгуулсан байх.

(b) Энэ Дүрэм хүчинтэй болох үед 65.455-д заасантай дүйцэх эрхийг хэрэгжүүлж байсан этгээдийг энэ зүйлийн (a)-ийн шаардлагыг хангасанд тооцно.

65.455. Эрх, хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл эзэмшигч нь дараах эрхтэй:

- (1) НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх олгох, эсхүл эрх сунгах бичгийн, аман болон практик шалгалт авах;
- (2) НХҮ-ний Багшийн зэрэглэл олгох, эсхүл түүний хүчинтэй байдлыг сунгах бичгийн, аман болон практик шалгалт авах.

(b) Энэ зүйлийн (c)-г харгалзан, НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэлийн эрх хэрэгжүүлэх эзэмшигч нь:

- (1) холбогдох үйлчилгээний зэрэглэл бүхий, хүчинтэй НХҮ-ний ажилтны үнэмлэх эзэмшдэг байна;
- (2) тухайн шалгалтыг дараах гэрчилгээний хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа байгууллага авна:

- (i) ИНД-172-ын дагуу олгосон НХҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн шалгалт авахыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (ii) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ, хэрэв гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн шалгалт авахыг зөвшөөрдөг бол;
- (3) өмнөх 13 сарын хугацаанд, ИНЕГ-ын шалгах эрх бүхий этгээдэд НХҮ-ний шалгагчийн үүрэг гүйцэтгэх чадвараа шалгуулсан байна.
- (с) НХҮ-ний шалгагчийн зэрэглэл эзэмшигч нь НХҮ үзүүлэх эрхээ хэрэгжүүлээгүй бол, тухайн эзэмшигчийг хүчинтэй ЭМГ-тэй байхыг шаардахгүй.

--oOo--